

MANTIĞA GİRİŞ

Test - 01

Mantiğin Tarihçesi, Konusu ve Uygulama Alanları

DERS UYGULAMA
Föyleri

- I. Ele aldığı konuyu olgusal olarak temellendirme
II. Konusuna subjektif yaklaşma
III. Olması gerekenle ilgilenme
IV. Bilimlere düşünme ilkeleriyle yol gösterme
V. Doğayı kontrol altına alma
VI. Kural koyucu olma

Numaralanmış özelliklerden hangileri mantık bilimine ait değildir?

- A) I, II ve IV
B) I, III ve VI
C) III, IV ve V
D) III, IV ve VI
E) I, II, III ve V

- Mantık, genel olarak bilindiği üzere doğru düşünmenin yollarını araştırır ve gösterir. Doğru düşünmenin ölçütü ise başlangıçta hiçbir duyuşsal veriye dayanılmadan ulaşılan ilkelere uygunluktur. Bu ilkeler, bizim akıl yürütmelerimizin birbiriyle tutarlılığını garanti altına alan kuralları kapsar. İlkelere uygunluk olmazsa ortaya koyduğumuz bilgilerin ne tutarlılığı mümkündür ne de geçerliliği.

Buna göre doğru düşünmenin ölçütü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kendisine güvenilen insanların yargılarına uymak
B) Bilgiyi somut gerçekle sınavabilmek
C) Akıl ve mantık ilkelerine uygunluk
D) Soyut bilgi ile nesne arasındaki denkliliği sağlamak
E) Akıl ilkelerini aşabilmek

- I. "Bence duygusal davranıyor, biraz mantıklı olmalı."
II. "Bu oyunun mantığında rekabet var."
III. "Bir dediği bir dediğini tutmalı yoksa mantıksız olur."

Numaralanmış ifadelerin hangilerinde "mantık" terimi "doğru ve tutarlı düşünme" anlamında kullanılmıştır?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve II
E) II ve III

- Elea Okulu ve sofistler, mantık biliminin kurulmasına yol açan hazırlık çalışmalarını başlatmışlardır. Bu çalışmalar mantıklı düşünmeyi ilgi odağı hâline getirmiştir. Ancak mantığın bir disiplin olarak ortaya çıkması, bir Yunan düşünürle olmuştur.

Buna göre mantık biliminin kurucusu olan düşünür aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Platon
B) Sokrates
C) Gorgias
D) Aristoteles
E) Thales

- Mantık, nasıl daha doğru düşünülebileceğini inceler. Bu nedenle olması gerekeni konu edinir ve bu nedenle kural koyan bir alandır.

Buna göre mantık hakkında aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Normatiftir.
B) Olgusaldır.
C) Deneyseldir.
D) Pozitiftir.
E) Eleştireldir.

6. A gibi bir önerme B gibi bir önermeyi kapsıyorsa A'yı doğru saydığımızda B'yi doğru saymak zorundayızdır. A'nın gerçekten doğru olup olmadığı, A ile ilgilenen bilimin sorunudur. Mantık, önermelerin doğruluk değerini bilmek zorunda değildir. Mantık önermeleri şekil bakımından inceler ve ona göre akıl yürütmelerde bulunur. Mantıkta kullanılan öncüller doğru sayılarak işlem görür.

Buna göre aşağıdaki önermelerden hangisinin doğruluğunu doğrudan mantık bilimi inceler?

- A) Aynı şeye benzeyen iki şey birbirine benzerdir.
B) $2 + 4 = 8$
C) Su, iki hidrojen ve bir oksijen atomundan oluşur.
D) Jüpiter, Güneş sistemine ait bir gezegendir.
E) Ankara, Türkiye'nin başkentidir.

7. Uçakların uçuş sistemlerinde, trafik sinyalizasyonlarında, elektrikli süpürgelerde, çamaşır makinelerinde, akıllı fırın ve asansörlerde mantıktan yararlanılmaktadır. Ayrıca metroların kontrol sistemlerinde, uzay araştırmaları ve havacılık endüstrisinde, bilgisayar üretiminde de mantıktan yararlanılmaktadır.

Bu durum, mantığın aşağıdaki alanlardan hangisiyle ilişkisini göstermektedir?

- A) Felsefe
B) Teknoloji
C) Fizik
D) Matematik
E) Kimya

8. Aşağıdakilerden hangisi mantığın konusunu belirtmektedir?

- A) İnsan davranışlarını açıklamak
B) Düşüncenin sınırlarını belirlemek
C) Akıl işleyiş kurallarını incelemek
D) İnsan ilişkilerine düzen kazandırmak
E) Akıl sağlığını yitirmiş insanların düşünce yapılarına odaklanmak

9. Bilim insanı, yalnızca deney ve gözlem yaparak "Arı su 100 derecede kaynar." gibi bir tümel önermeye ulaşamazdı. Çünkü o ne kadar çok sayıda deney yapmış olursa olsun deneyler böyle bir tümel sonuca bizi uzamın ve zamanın sınırsızlığından dolayı götüremez. Biz böyle bir tümel sonuca ancak mantıksal yoldan yani tümevarımsal bir akıl yürütme ile ulaşabiliriz. İşte bu, deneyden hareketle bir tümel bilgiye ulaşma etkinliğinde mantığa başvurmanın kaçınılmazlığını gösterir.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Bilim insanları, bilimsel verilere sadece mantık çerçevesi içinde kalarak ulaşır.
B) Bilimsel çalışmalar, mantıksal genellemelerde bulunmaz.
C) Bilim insanları, deneysel verileri mantık sayesinde genelleştirir.
D) Deneysel veri ve ulaşılan genellemeler için mantık zorunlu bir koşul değildir.
E) Bilim insanları, bilimsel genellemelere ulaşmak için sonsuz sayıda deney yaparlar.

10. Matematik ve mantık formel bilimlerdir. Dolayısıyla zihinsel içeriğe sahiptir ve olgusal olarak karşılıkları yoktur.

Aşağıdakilerden hangisi mantık ve matematiğin ortak özelliklerinden biri değildir?

- A) Kanıtlamaya dayanır.
B) Doğal gerçekliği konu alır.
C) Formel (biçimsel) disiplinlerdir.
D) İlgilendikleri objeler düşünseldir.
E) Zihinsel faaliyetlerdir.

1065068

ÖĞRENCİ NO		YANITLAR	
1	(A) (B) (C) (D) (E)	11	(A) (B) (C) (D) (E)
2	(A) (B) (C) (D) (E)	12	(A) (B) (C) (D) (E)
3	(A) (B) (C) (D) (E)	13	(A) (B) (C) (D) (E)
4	(A) (B) (C) (D) (E)	14	(A) (B) (C) (D) (E)
5	(A) (B) (C) (D) (E)	15	(A) (B) (C) (D) (E)
6	(A) (B) (C) (D) (E)	16	(A) (B) (C) (D) (E)
7	(A) (B) (C) (D) (E)	17	(A) (B) (C) (D) (E)
8	(A) (B) (C) (D) (E)	18	(A) (B) (C) (D) (E)
9	(A) (B) (C) (D) (E)	19	(A) (B) (C) (D) (E)
10	(A) (B) (C) (D) (E)	20	(A) (B) (C) (D) (E)

1. • Doğru veya yanlış değeri alabilen, yargı bildiren ifadelere denir.
- Bir akıl yürütmede sonuçtan önce gelip sonuca kaynaklık eden önerme ya da önermelerdir.
- Öncüllerin doğru olması sonucunda sonucun da zorunlu olarak doğru değeri alması durumudur.
- Bir akıl yürütmenin mantık kurallarına ve akıl ilkelerine uygun biçimde yapılmasıdır.

**Bu tanımları sırasıyla karşılayan kavramlar aşağıdaki-
lerin hangisinde verilmiştir?**

- A) Önerme - Öncül - Geçerlilik - Tutarlılık
B) Öncül - Önerme - Tutarlılık - Geçerlilik
C) Akıl yürütme - Öncül - Geçerlilik - Tutarlılık
D) Önerme - Tutarlılık - Geçerlilik - Öncül
E) Sonuç - Geçerlilik - Tutarlılık - Öncül

2. I. öncül: Bütün büyük kentlerde toplu taşıma ulaşımı vardır.
- II. öncül: Ankara da büyük bir kenttir.
- Sonuç: O hâlde Ankara'da da toplu taşıma ulaşımı vardır.
- Bu akıl yürütme hem mantık hem de bilgi doğruluğuna uygundur.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Mantık doğruluğunda öncüllerle sonuç arasında ilişki bulunmak zorunda değildir.
- B) Bilgi doğruluğunda mantık kurallarına uyma zorunluluğu yoktur.
- C) Bilgi doğruluğunda yargının gerçeğe uyuşma zorunluluğu yoktur.
- D) Bilgi ve mantık doğruluğunda esas olan, nesnel gerçekliğe uygunluktur.
- E) Mantık doğruluğu, mantık kurallarına uygunluğu; bilgi doğruluğu, hem mantığa hem de nesnel gerçekliğe uygunluğu gerektirir.

3. "Bir şey (var olan) aynı zamanda hem kendisi hem başka bir şey (var olan) olamaz." Örneğin insan aynı zamanda hem ölümlü hem ölümsüz olamaz. Çünkü eğer bir şey (var olan) öyle belirlenmişse ve hep öyle ise bir başka şekilde belirlenmiş olamaz. Bu ontolojik yasa, mantıkça da şöyle ifade edilebilir: "Bir önerme aynı zamanda hem olumlu hem olumsuz olamaz."

Bu parçada sözü edilen mantık ilkesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Çelişmezlik
B) Özdeşlik
C) Yeter-sebep
D) Tümdengelim
E) Üçüncü hâlin imkânsızlığı

4. Soru cümleleri ile emir, dilek, ünlem, istek, dua niteliğindeki cümleler önerme değilken bir yargı bildiren, doğru ya da yanlış değer alabilen ifadeler önerme olarak kabul edilir.

Buna göre yargıların doğru ya da yanlış olması mantıkta aşağıdakilerden hangisi ile adlandırılır?

- A) Bilgi doğrusu
B) Doğruluk değeri
C) Akıl yürütme
D) Geçerlilik
E) Doğru düşünme

5. İnsan ya düşünen bir varlıktır ya da düşünemeyen bir varlıktır, bunun dışında bir olasılık söz konusu değildir.

Bu ifadenin sembolik karşılığı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) $A = B$ B) $A \Rightarrow B$ C) A, A' dir.
D) $A \vee \sim A$ E) $\sim(A \wedge \sim A)$

6. İnsanların günlük hayatlarında geliştirdikleri fikirler veya akıl yürütmeler, birtakım ilkelere ya da prensiplere dayanır. Mantık, günlük hayatta farkına varmasak da konusu itibarıyla yaşantımızın içindedir. O, doğru düşünmeyi konu edinir ve birtakım prensipleri ortaya koyar. Biz bunlara “düşünme prensipleri” deriz.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçada bahsedilen doğru düşünme prensiplerinden biri değildir?

- A) Çelişmezlik
- B) Özdeşlik
- C) Özgürlük
- D) Yeter-sebep
- E) Üçüncü hâlin imkânsızlığı

7. “A, A’dır.” şeklinde özetlenebilecek akıl ilkesinin işlevi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Varlığın yok olabilme ihtimalini anlatır.
- B) Bir şeyin aynı anda hem kendisi hem de kendisi olmayan olamayacağını anlatır.
- C) Her şeyin bir varlık sebebi olduğunu ifade eder.
- D) Bir varlığın ya kendisi ya da kendisi olmayan olduğunu, üçüncü bir ihtimalin olamayacağını anlatır.
- E) Bir varlığın kendisi olduğunu anlatır.

8. Bir önermenin doğruluğunun nedeni bir başka önermedir. Örneğin “Bütün insanlar akıllıdır.” önermesi, “Ayşe akıllıdır.” önermesini temellendirmektedir.

Bu parçada aşağıdaki akıl ilkelerinden hangisi örneklenmiştir?

- A) Özdeşlik
- B) Çelişmezlik
- C) Yeter-sebep
- D) Amaçlılık
- E) Üçüncü hâlin imkânsızlığı

9. Özdeşlik eşitlik demek değildir. Çünkü eşitlik benzerliğin bir sınır durumudur. Yani eşitlik, bir benzerlik türüdür. Benzerlik ise iki ayrı şey arasındaki bir ilişkidir. Benzerlik, iki ayrı şeyin çok miktarda ortak özelliğe sahip olması durumudur. Ortak özelliklerin sayısı arttıkça iki ayrı şey arasındaki benzerlik de artar. Eşitlik, benzerliğin bir sınır durumu olarak iki ayrı şeydeki tüm özelliklerin ortak olması durumudur. Oysa özdeşlik, iki ayrı şey arasındaki bir ilişki değil, bir şeyin kendisi olmasıdır.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Benzerlik, ortak özelliklere sahip olmak anlamına gelir.
- B) Özdeşlik “A, A’dır.” şeklinde ifade edilir.
- C) Benzerlik özdeşlikten farklıdır.
- D) Eşitlik bir çeşit benzerliktir.
- E) Birbirine eşit olan her şey aynı zamanda özdeştir.

10. Üçüncü hâlin imkânsızlığı ilkesi de tıpkı çelişmezlik ilkesi gibi birbiriyle çelişen iki yargı arasındaki bağla ilgilidir. Bir şey ya vardır ya yoktur, üçüncü bir durum söz konusu olamaz.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi üçüncü hâlin imkânsızlığı ilkesini ifade eden bir yargıdır?

- A) Kalem kalemdir.
- B) Hava bulutluysa yağmur yağar.
- C) Bir insan ya ölüdür ya da yaşıyordur.
- D) Gökyüzü hem bulutlu hem açık olamaz.
- E) Bir kişi aynı anda hem aç hem tok olamaz.

1066069

ÖĞRENCİ NO		YANITLAR	
1	(A) (B) (C) (D) (E)	11	(A) (B) (C) (D) (E)
2	(A) (B) (C) (D) (E)	12	(A) (B) (C) (D) (E)
3	(A) (B) (C) (D) (E)	13	(A) (B) (C) (D) (E)
4	(A) (B) (C) (D) (E)	14	(A) (B) (C) (D) (E)
5	(A) (B) (C) (D) (E)	15	(A) (B) (C) (D) (E)
6	(A) (B) (C) (D) (E)	16	(A) (B) (C) (D) (E)
7	(A) (B) (C) (D) (E)	17	(A) (B) (C) (D) (E)
8	(A) (B) (C) (D) (E)	18	(A) (B) (C) (D) (E)
9	(A) (B) (C) (D) (E)	19	(A) (B) (C) (D) (E)
10	(A) (B) (C) (D) (E)	20	(A) (B) (C) (D) (E)

1. • Bir kavramın anlamını belirleme işlemidir. O kavrama yüklenebilecek özellikleri dil aracılığıyla ifade etmektir. Bunun dilsel yolu o kavramı özne, o kavrama yüklenebilecek özellikleri de yüklem olarak içerecek önermeler kurmaktır.
- Kendi kendine kanıt olan, açık seçik önermelerdir. Bunların kanıta ihtiyacı yoktur ancak başka önermelerin temeli ya da kanıtı olabilir.
- Kanıtlanabilen önermelerdir. Aksiyomlardan ya da bazı mantıksal çıkarımlardan üretilir, ispatında da aksiyomlar kullanılır.
- Belli bir konuyu açıklamak ve betimlemek için ileri sürülen önermelerin tümünün oluşturduğu sistemdir.

Verilenler arasında aşağıdaki kavramlardan hangisine yönelik bir açıklama bulunmamaktadır?

- A) Aksiyom B) Deney C) Teorem
D) Tanım E) Kuram

2. Bir gün iki adam gelir ve Nasrettin Hoca'ya birbirlerinden davacı olduklarını söylerler. Hoca "Buyurun, anlatın." der. Birinci adam anlatır neden şikâyetçi olduğunu. Hoca sonuna kadar dinledikten sonra "Sen haklısın." der. Diğer adam hemen itiraz eder. Hoca, "Buyur, şimdi de sen anlat." der ve bu kez de yaşananları ikinci adam kendi tarafından anlatmaya başlar. Hoca sonuna kadar dinler ve bu kez de ikinci adama "Sen haklısın." der. Adamlar şaşkın! "Hoca bizimle dalga geçiyor herhâlde." diye düşünürken olan biteni uzaktan izleyen hocanın karısı atılır: "Hoca, hoca, bu nasıl iştir? Hem o hem de diğeri nasıl haklı olur." Hoca mütebessüm bir biçimde, "Dur kızma hatun çünkü sen de haklısın." der.

Bu parçada Nasrettin Hoca'nın durumu aşağıdaki akıl ilkelerinden hangisine ters düşmektedir?

- A) Özdeşlik B) Yeter-sebep
C) Çelişmezlik D) Amaçlılık
E) Eşitlik

3. Mantık doğrusu, önermelerin düşünme ilke ve kurallarına uygunluğunu ifade eder.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi mantık doğrusuna örnektir?

- A) J. Locke, ampirist bir filozoftur.
B) Nadir olan kıymetlidir ki aptallar, nadirdir; sonuçta aptallar kıymetlidir.
C) Arabistan sıcak bir bölgedir.
D) Maymunlar, omurgalı hayvanlardır.
E) Kana kırmızı rengini veren madde hemoglobindir.

4. Akıl yürütmede ileri sürülen önermelerin birbirleriyle uyumlu olması, çelişki barındırmamasıdır.

Bu cümlede söz edilen durum mantıkta aşağıdakilerden hangisi ile ifade edilir?

- A) Tutarlılık B) Geçerlilik
C) Geçersizlik D) Öncül
E) Yeter-sebep

5. Özdeşlik, mantığın en temel ilkesidir. Bu ilkeye göre bir şey ne ise odur. Bir şey kendisinin aynısıdır. Bir akıl yürütmenin başında bir terime verilen anlam ne ise o akıl yürütme boyunca o terim, hep aynı anlamı taşımalıdır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi özdeşlik ilkesini ifade eden bir yargı değildir?

- A) A, B değildir.
B) A, A'dır.
C) Bir şey, kendisidir.
D) Ahmet, Ahmet'tir.
E) A = A'dır.

6. • Bilgi doğrusu, önermenin nesnel gerçekliğe uygun olmasıdır.
• Mantık doğrusu ise akıl yürütme yoluyla kanıtlanabilen önermelerdir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi mantık doğrusuna örnektir?

- A) Proteinler, hücredeki kimyasal reaksiyonların çeşitli basamaklarında kullanılır.
B) Bütün anneler çocuk sahibidir.
C) Su, deniz seviyesinde 100 derecede kaynar.
D) Hidrojen ametal; helyum ise soy gazdır.
E) DNA, hücrenin içerisinde bulunan bir molekül zinciridir.

7. I. Başarının gelmesi için çalışmak gerekir.
II. Bu sorunun cevabı hem doğru hem de yanlış olamaz.
III. Ya Türkiye’de ya da yurt dışında okuyacak.
IV. Bu ağırları fizyolojik veya psikolojik.

Numaralanmış önermelerden hangileri üçüncü hâlin imkânsızlığı ilkesine örnek oluşturur?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

8. **Biri televizyona çıkarak “Çocukların şiddet içeren filmleri ve programları seyretmesinin şiddeti özendirdiğini düşünmüyorum.” deyip arkasından da “Çok zorba ve şiddet uygulayan bir toplum olarak algılanıyoruz. Bu kötü algıyı değiştirecek, toplumumuzu sakin ve huzurlu gösterecek programlar yapmaya özen göstermeliyiz.” derse bu kişi aşağıdaki mantık ilkelerinden hangisine ters hareket etmiş olur?**

- A) Özdeşlik B) Eşitlik
C) Yeter-sebep D) Çelişmezlik
E) Üçüncü hâlin imkânsızlığı

9. Yeter-sebep ilkesine göre yeterli sebep olmadıkça hiçbir olgunun var olduğu, ileri sürülen hiçbir yargının doğru olduğu iddia edilemez. Doğada her olayın en az bir sebebi, buna bağlı olarak da belli bir sonucu vardır. Mantık açısından ele alındığında bu ilke “Bir önermenin doğruluğu veya yanlışlığı sebepsiz iddia edilmemelidir.” şeklinde açıklanabilir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi yeter-sebep ilkesini ifade eden bir yargıdır?

- A) Ali, Ali’dir.
B) Ali ya Ali’dir ya da değildir.
C) Ali aynı anda hem Ali hem de Ahmet olamaz.
D) Ali, Ahmet değildir.
E) Ali ölümlüdür çünkü tüm insanlar ölür.

10. • Tuncay hem çalışkan hem de tembel değildir.
• Çiçek çiçektir.
• Makinelerin çalışması için enerjiye ihtiyaç vardır.
• Üniversite sınavını ya kazanırsın ya da kaybedersin.

Bu ifadelerle mantığa ilişkin aşağıdaki kavramlar eşleştirildiğinde hangisi dışta kalır?

- A) Yeter-sebep ilkesi
B) Özdeşlik
C) Çelişmezlik
D) Analoji
E) Üçüncü hâlin imkânsızlığı

1066070

ÖĞRENCİ NO	YANITLAR
1 0 0 0 0 0 0	1 A B C D E 11 A B C D E
2 1 1 1 1 1 1	2 A B C D E 12 A B C D E
3 2 2 2 2 2 2	3 A B C D E 13 A B C D E
4 3 3 3 3 3 3	4 A B C D E 14 A B C D E
5 4 4 4 4 4 4	5 A B C D E 15 A B C D E
6 5 5 5 5 5 5	6 A B C D E 16 A B C D E
7 6 6 6 6 6 6	7 A B C D E 17 A B C D E
8 7 7 7 7 7 7	8 A B C D E 18 A B C D E
9 8 8 8 8 8 8	9 A B C D E 19 A B C D E
10 9 9 9 9 9 9	10 A B C D E 20 A B C D E

1. Akıl yürütme için bir kanıtlayan (öncül) ve bir de kanıtlanan (sonuç) durumunda en az iki önermenin bulunması gerekir. Ancak rastgele seçilmiş iki veya daha fazla önerme arasında da her zaman kanıtlayan-kanıtlanan ilişkisi, bir akıl yürütme ilişkisi olmayabilir. Örneğin "Cisimler boşluğa bırakıldıklarında düşer." önermesi ile "Metaller ısıyla genleşir." önermesi arasında bir kanıtlayan-kanıtlanan ilişkisi yoktur.

Bu parçadan hareketle akıl yürütme ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Akıl yürütmede en az iki önermenin varlığı şarttır.
B) Öncüller ve sonuç arasındaki mantıksal ilişki zorunlu değildir.
C) Akıl yürütme, öncüllerden hareketle sonuca ulaşma işlemidir.
D) Akıl yürütmelerdeki önermeler, her zaman mantıksal ilişki içindedir.
E) Akıl yürütmede öncüller kullanılır.

2. Bütün ağaçlar yapraklıdır.
Çam da ağaçtır.
O hâlde çam da yapraklıdır.

Bütün kuşlar kanatlıdır.

Uçak da kanatlıdır.

O hâlde uçak da kuştur.

Bu iki ayrı akıl yürütme (kıyas) için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Her iki kıyas da geçersizdir.
B) Her iki kıyas da bilgi doğrusu içerir.
C) Her iki kıyas da doğru değeri alır.
D) Birinci kıyas bilgi ve mantık doğrusu, ikinci kıyas yalnızca mantık doğrusu içerir.
E) Her iki kıyas mantıken yanlıştır.

3. Levrek balıktır ve solungaçlıdır.
İstavrit balıktır ve solungaçlıdır.
Hamsi balıktır ve solungaçlıdır.
Mezgit balıktır ve solungaçlıdır.
O hâlde bütün balıklar solungaçlıdır.

Bu akıl yürütmede kaç tane öncül vardır?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

4. I. Birbiriyle çelişen veya bağdaşmayan düşünce, inanç veya savlara yer vermemektir.
II. Genel olarak düşünceleri bilinçli, tutarlı ve amaçlı bir biçimde birbirine bağlama ve doğru düşünme işlemidir.

Numaralanmış tanımları karşılayan mantık kavramları aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

	I	II
A)	Akıl yürütme	Özdeşlik
B)	Tutarlılık	Akıl yürütme
C)	Geçerlilik	Geçersizlik
D)	Geçersizlik	Akıl yürütme
E)	Tutarlılık	Önerme

5. İbrahim, iyi bir sporcudur ve sağlıklıdır.
Ali de iyi bir sporcudur.
O hâlde ----

Bu akıl yürütmenin sonucu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ali de sağlıklıdır.
B) Ali, Ali'dir.
C) İbrahim sağlıklıdır.
D) İbrahim iyi bir sporcudur.
E) Ali ve İbrahim sağlıklıdır.

6. Türkiye’de bir hafta yedi gündür.
Mısır’da bir hafta yedi gündür.
Brezilya’da bir hafta yedi gündür.
O hâlde bütün ülkelerde bir hafta yedi gündür.
Bu şekilde oluşturulmuş bir akıl yürütme aşağıdaki-lerden hangisiyle adlandırılır?
- A) Özdeşlik
B) Analoji
C) Tümdengelim
D) Gerçeklik
E) Tümevarım
7. Akıl yürütmede ileri sürülen önermelerin birbiriyle çelişmemesi gerekir. Örneğin tüm çalışanların eşit haklara sahip olması gerektiğini savunan bir işveren, çalışanların bireysel ve sosyal haklarında ayrımcılık yapıyorsa mantık ilkelerine ters hareket etmiş olur.
Bu parçada işverenin ihlal ettiği doğru düşünme ilkesi aşağıdakilerden hangisidir?
- A) Analitik yaklaşım
B) Tutarlı düşünme
C) İddiaların dayanaklarının yetersizliği
D) Temellendirme eksikliği
E) Önermelerin yanlış terimlerle ifade edilmesi
8. Bütün tek hücreli canlılar eşeysiz olarak bölünerek ürer. Arkeler tek hücreli canlılardır.
O hâlde arkeler eşeysiz olarak bölünerek ürer.
Bu akıl yürütmeyle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?
- A) Geçerli bir yapıdadır.
B) Önermelerden oluşmaktadır.
C) Tümdengelimsel bir akıl yürütmedir.
D) Bir sonuca ulaşılmaktadır.
E) Bir tane öncül bulunmaktadır.

9. • Zonguldak ve Karabük’te kömür madenleri yaygındır. Zonguldak’ta işçi mahalleleri gözlemlenir. Dolayısıyla Karabük’te de bu tarz işçi mahallelerinin gözlemlenmesi normal olacaktır.
Bu örnekte olduğu gibi analogik çıkarımların doğruluk değerleri olasılıklıdır yani kesinlik taşımaz. Analoji yardımıyla ulaşılan bilgiler, doğru ya da yanlış olabilir.
Bu durumun temel nedeni aşağıdakilerden hangisi olabilir?
- A) Her bir tikel örneğin bütün ile alakalı net bir bilgi sunmaması
B) En başta kabul edilen tümel önermenin yanlış değeri taşıyabilmesi
C) Bütünün onu teşkil eden tüm elemanlar için geçerli olmaması
D) Bir alandaki benzerliğin diğer alanlardaki benzerliği zorunlu kılmaması
E) Parçaların bütün içerisinde anlam kazanması
10. İtalya’da Akdeniz iklimi vardır ve muz yetiştiriciliği yapılır. Türkiye’de de Akdeniz iklimi gözlemlenir.
O hâlde Türkiye’de de muz yetiştirilebilir.
Bu akıl yürütmede aşağıdakilerden hangisi kullanılmıştır?
- A) Tümevarım
B) Analoji
C) Tümdengelim
D) Kıyas
E) Yeter-sebepe

ÖĞRENCİ NO		YANITLAR	
1	A B C D E	11	A B C D E
2	A B C D E	12	A B C D E
3	A B C D E	13	A B C D E
4	A B C D E	14	A B C D E
5	A B C D E	15	A B C D E
6	A B C D E	16	A B C D E
7	A B C D E	17	A B C D E
8	A B C D E	18	A B C D E
9	A B C D E	19	A B C D E
10	A B C D E	20	A B C D E

1. Mantık, doğru düşünmenin bilimidir. Doğru düşünme nedir? Doğru düşünme, akıl ve mantık ilkeleri denen ilkelere uygun olarak düşünme tarzıdır. Bu nedenle mantık, formel bir bilim olarak adlandırılır.

Buna göre mantık ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Tutarlılıkları denetler.
- B) Normatif bilimdir.
- C) Düşünsel bir bilimdir.
- D) Doğa yasalarını konu edinir.
- E) Akıl ilkelerine dayanır.

2. Aşağıdakilerden hangisi mantıkta geçerli akıl ilkelereinden biri değildir?

- A) Yeter-sebep ilkesi
- B) Özdeşlik ilkesi
- C) Analoji ilkesi
- D) Çelişmezlik ilkesi
- E) Üçüncü hâlin imkânsızlığı ilkesi

3. Boşluğa bıraktığım 1. cisim düştü.
Boşluğa bıraktığım 2. cisim düştü.
Boşluğa bıraktığım 3. cisim düştü.

...

Boşluğa bıraktığım n. cisim düştü.

O hâlde, boşluğa bırakılan bütün cisimler düşer.

Mantıkta bu akıl yürütme biçimine verilen ad aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Özdeşlik
- B) Tümdengelim
- C) Analoji
- D) Çelişmezlik
- E) Tümevarım

4. Özdeşlik ilkesine göre bir şey ne ise odur, her şey kendisinin aynıdır. A, A'dır. Kısaca özdeşlik ilkesi bir şeyin kendisi olduğunu açıklayan bir ilkedir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi özdeşlik ilkesi ile ilgili bir ifadedir?

- A) On tane elim yok. Aynı anda hem bu işi hem de diğeri yapamam.
- B) Yarın sınavım var. Ya bu konuyu bitireceğim ya da sınavı kalacağım.
- C) Beni lütfen başkasıyla kıyaslamayın. Ben, benim.
- D) Hava güzel olsaydı kesinlikle maça gidebilirdik ama gitmedik.
- E) Canım ders çalışmayı bazen istiyor bazen de istemiyor. Ben böyle bir insanım, ne yapayım!

5. Bütün insanlar konuşurlar.

Papağan da konuşur.

O hâlde papağan da insandır.

Bu akıl yürütmede aşağıdakilerden hangisi bulunmamaktadır?

- A) Geçerlilik
- B) Mantık doğrusu
- C) Bilgi doğrusu
- D) Öncüller
- E) Tutarlılık

6. "Yağmurun yağması için soğuk hava katmanına rastlayan buhar taneciklerinin havadaki toz parçacıklarına tutunarak su damlaları hâline dönüşmesi gerekir." **önermesi aşağıdaki akıl ilkelerinden hangisine örnektir?**

- A) Çelişmezlik
- B) Yeter-sebep
- C) Özdeşlik
- D) Eşitlik
- E) Üçüncü hâlin imkânsızlığı

7. Tümevarım (endüksiyon), özelden genele doğru akıl yürütme biçimidir. Tam tümevarım, bir bütünü oluşturan parçaların tamamının tek tek incelenmesi ile, eksik tümevarım bir bütün oluşturan parçaların bir kısmının incelenmesi ile oluşturulan tümevarımsal akıl yürütmedir. Kısacası tekil gözlemlerden yola çıkarak tümel olanla ilgili bir yargıya varma işlemidir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi tümevarım yoluyla ulaşılmış bir bilgiyi içermektedir?

- A) Antalya ve Muğla, sıcak ve deniz kenarında bulunan şehirlerdir. Antalya'da turizm gelişmiştir. O hâlde Muğla'da da turizm gelişir.
- B) Rock müzik, oldukça güzel bir müzik çeşididir. Çünkü bugüne kadar dinlediğim tüm rock müzik albümlerini beğendim.
- C) Bütün insanlar, zekâ sahibidir ve düşünebilir. Ben de zekâ sahibiyim. Bu nedenle ben de düşünebilirim.
- D) Tüm kuğular beyazdır. Hindistan'da kuğuların olduğu söyleniyor. O hâlde oradaki kuğular da beyaz olmak zorundadır.
- E) Para biriktirebilirsem araba alacağım. Para biriktiremediğime göre araba alamayacağım.

8. • Bütün kuşlar kanatlıdır ve uçar.
• Penguen de bir kuştur.
• O hâlde penguen de kanatlıdır ve uçar.

Yukarıdaki çıkarım bilgi doğrusu açısından değerlendirildiğinde yanlış değeri alacaktır. Oysaki mantık bilimi açısından değerlendirildiğinde doğrudur. Bilgi doğruluğu açısından bir çıkarımı değerlendirdiğimizde çıkarımın gerçekliğe uygunluğu, mantık doğrusu açısından değerlendirdiğimizdeyse çıkarımın mantık kurallarına uygunluğu dikkate alınmaktadır.

Buna göre mantıksal doğruluğa ilişkin bir çıkarımın aşağıdaki özelliklerden hangisini taşıması şarttır?

- A) Tümevarım yöntemiyle oluşturulmuş olması
- B) İki öncül ve bir sonuçtan oluşması
- C) Yargının somut gerçekle örtüşmesi
- D) Sonuçta doğru (D) değerini alması
- E) Akıl yürütme ilkelerine uygun olması

9. • Atatürk'ün "Ya istiklal ya ölüm!" sözü
- Shakespeare'in "Olmak ya da olmamak!" sözü
- Bir matematikçinin "Sayı ya tektir ya çifttir." sözü
- Bir işletmecinin "kazanmak ya da kaybetmek" düşüncesi
- Hakemin başlama düdüğünden önce attığı paranın "yazı" gelme ihtimali

Bu örnekler mantıkta aşağıdaki akıl ilkelerinden hangisi ile ifade edilmektedir?

- A) Çelişmezlik
- B) Özdeşlik
- C) Üçüncü hâlin imkânsızlığı
- D) Yeter-sebep ilkesi
- E) Nedensellik ilkesi

10. Pek çoğumuz şu ya da bu yoldan edindiğimiz birtakım inançlara, fikirlere ve bilgilere sınıksız bağlıyız. Aslında bunlar, çoğu kez sağlam bir dayanaktan yoksundur. Ne eleştiriye ne de ciddi irdelemeye karşı durabilir. Mantık, kişiye bir inanç veya yargıyı doğru saymanın ne tür koşullara bağlı olduğunu gösterir.

Bu parçada mantığın aşağıdaki işlevlerinin hangisinden söz edilmektedir?

- A) Deney yapma
- B) Temellendirme yapma
- C) Olgusal olma
- D) Pratik olma
- E) Dogmatik düşünme

1066072

ÖĞRENCİ NO	YANITLAR
1 0 0 0 0 0 0	1 A B C D E 11 A B C D E
2 1 1 1 1 1 1	2 A B C D E 12 A B C D E
3 2 2 2 2 2 2	3 A B C D E 13 A B C D E
4 3 3 3 3 3 3	4 A B C D E 14 A B C D E
5 4 4 4 4 4 4	5 A B C D E 15 A B C D E
6 5 5 5 5 5 5	6 A B C D E 16 A B C D E
7 6 6 6 6 6 6	7 A B C D E 17 A B C D E
8 7 7 7 7 7 7	8 A B C D E 18 A B C D E
9 8 8 8 8 8 8	9 A B C D E 19 A B C D E
10 9 9 9 9 9 9	10 A B C D E 20 A B C D E

1. I. Herhangi bir düşünce ya da yargı birbiriyle çelişen ifadelerle ortaya konuluyorsa kabul etmez.
II. Herhangi bir iddia, gözlem ve deney yoluyla ispatlanmamışsa kabul etmez.
III. Bir iddia ile diğer iddialar arasındaki tutarlılığa önem verir.

Buna göre mantık bilimini kavramış bir kişi numaralanmış özelliklerden hangilerini benimser?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I ve III

2. Metroların işleyişinin kontrol edilmesi, televizyon alıcılarının ayarlanması, bilgisayar disklerinin kafalarının kontrol edilmesi; kamera, klima, buzdolabı, çamaşır makinesi ve elektrik süpürgelerinin ayarlanması; asansör, trafik lambalarının programlanması ve iletişim uydularının yönlendirilmesi gibi yaşamı kolaylaştıran birçok noktada mantığın bulgularından yararlanılması mantığın insan yaşamı açısından önemini gösterir.

Bu parçada verilen bilgiler mantıkla ilgili aşağıdaki öngörülerden hangisini yıkmaktadır?

- A) Mantığın günlük hayatta karşılığının bulunmadığı
B) Mantığın günlük hayatla iç içe olduğu
C) Akıl ilkelerinin doğuştan insan zihninde bulunduğu
D) Günlük hayatımızın mantıkla örülü olduğu
E) Teknolojinin günlük hayatımızı kolaylaştırdığı

3. **Aşağıdaki önermelerden hangisinin doğruluğu gözlem ve deneye başvurulmadan tespit edilebilir?**

- A) Su 100 santigrat derecede kaynar.
B) Hala, babanın kız kardeşidir.
C) Düşme olayının sebebi yer çekimidir.
D) Bazı insanlar çalışkandır.
E) Ronaldo başarılı bir futbolcudur.

4. Gözlediğim a1 kargadır ve karadır.
Gözlediğim a2 kargadır ve karadır.
Gözlediğim a3 kargadır ve karadır.
Gözlediğim a4 kargadır ve karadır.
Gözlediğim a5 kargadır ve karadır.
O hâlde, bütün kargalar karadır.

Mantıkta bu akıl yürütme biçimine verilen ad aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tümdengelim
B) Tümevarım
C) Analoji
D) Özdeşlik
E) Üçüncü hâlin imkânsızlığı

5. **Aşağıdakilerin hangisinde tümdengelimsel bir akıl yürütme söz konusudur?**

- A) Yusuf ilkeli ve çalışkandır. Elif de ilkeli olduğuna göre o da çalışkandır.
B) Girdiğim ilk dört sınav kötü geçti. Dolayısıyla tüm sınavlarım kötü geçti.
C) Bu okulun tüm öğrencileri bir müzik aleti çalar. Bu okulun öğrencisi olan Erdem de müzik aleti çalar.
D) Trabzon yağışlıdır. Zonguldak yağışlıdır. O hâlde bütün Karadeniz şehirleri yağışlıdır.
E) Dünyada atmosfer var, hayat var; Mars'ta da atmosfer var. O hâlde Mars'ta da hayat olabilir.

6. Birbiriyle çelişen, bağdaşmayan düşünce, inanç veya savlara yer vermemek "mantıklı" olmanın başta gelen ilk koşuludur.

Bu cümlede söz edilen koşul aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Geçerlilik B) Tutarsızlık
C) Tutarlılık D) Ayrıklık
E) Eşitlik

7. Bilginin sebep ve sonuçlarının, bakış açılarının sorgulandığı düşünce biçimidir. Bununla birlikte belli bir amaca yönelik, açık, net ve doğru düşünmeyi gerektirir. Elde edilen bilgilerin en etkin biçimde değerlendirilmesini ve kullanılmasını sağlar.

Bu parçada aşağıdakilerin hangisinden söz edilmektedir?

- A) Akılcı tartışma
B) Tartışma mantığı
C) Dogmatik yaklaşım
D) Tartışma
E) Eleştirel düşünce

8. Bütün kitaplar faydalıdır.
Bütün kitaplar faydalı değildir.

Bir önermenin aynı anda hem doğru hem de yanlış olmaması aşağıdaki mantık ilkelerinin hangisi ile açıklanır?

- A) Nedensellik
B) Özdeşlik ilkesiyle
C) Yeter-sebep ilkesiyle
D) Çelişmezlik ilkesiyle
E) Üçüncü hâlin imkânsızlığıyla

9. Aşağıdaki ifadelerden hangisi özdeşlik ilkesi ile paralel yönde bir yargı içermektedir?

- A) Şimşek çakarsa ardından hemen gök gürler.
B) A hem A hem de A olmayan olamayacağına göre A, A'dır.
C) İki ayrı dik üçgen birbirine benzer.
D) Her tutarlı önerme aynı zamanda geçerlidir.
E) A, B'ye eşitse aynı zamanda C'ye de eşit olmak zorundadır.

10. Üçüncü hâlin imkânsızlığı ilkesi şudur: A ile A olmayan arasında üçüncü bir olanak yoktur, doğru ve yanlış dışında üçüncü bir doğruluk değeri olmaz.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi üçüncü hâlin imkânsızlığı ilkesini örnekler?

- A) Öğrencilerin başarıları, günlük yaptıkları tekrarlara bağlıdır.
B) Bütün sevimli şeyler değerlidir.
C) Her yalan güvensizlik yaratır.
D) Olmak ya da olmamak
E) Sözüm sözdür!

11. I. Bir futbol takımı başarılarını iyi antrenman yapmaya borçludur.
II. Dünya'nın Güneş etrafındaki hareketi Güneş'in kütle çekim gücüne göre şekillenir.
III. Bu saatten sonra ya taksitle gideceksin ya da ben seni bırakacağım, başka seçenek yok.
IV. Bu savaşı ya kazanacağız ya da bağımsızlığımızı kaybedeceğiz.

Numaralanmış önermelerden hangileri yeter-sebep ilkesine örnek oluşturmaktadır?

- A) I ve II
B) II ve III
C) II ve IV
D) III ve IV
E) I, II ve III

1066073

ÖĞRENCİ NO		YANITLAR	
1	(A) (B) (C) (D) (E)	11	(A) (B) (C) (D) (E)
2	(A) (B) (C) (D) (E)	12	(A) (B) (C) (D) (E)
3	(A) (B) (C) (D) (E)	13	(A) (B) (C) (D) (E)
4	(A) (B) (C) (D) (E)	14	(A) (B) (C) (D) (E)
5	(A) (B) (C) (D) (E)	15	(A) (B) (C) (D) (E)
6	(A) (B) (C) (D) (E)	16	(A) (B) (C) (D) (E)
7	(A) (B) (C) (D) (E)	17	(A) (B) (C) (D) (E)
8	(A) (B) (C) (D) (E)	18	(A) (B) (C) (D) (E)
9	(A) (B) (C) (D) (E)	19	(A) (B) (C) (D) (E)
10	(A) (B) (C) (D) (E)	20	(A) (B) (C) (D) (E)

1. • Bütün insanlar ölümsüzdür.
• Ali de bir insandır.
• O hâlde, Ali de ölümsüzdür.

Bu çıkarımda birinci önermenin bildirdiği deneysel olarak yanlış olduğu için sonuç önermesi de deneysel olarak yanlıştır. Oysa aynı çıkarım, mantıksal olarak geçerlidir.

Buna göre bir çıkarımın mantıksal olarak geçerli olması aşağıdakilerden hangisine dayandırılabilir?

- A) Dış dünyadaki gerçeklere uygun olmasına
B) Somut karşılığının olmasına
C) Doğa yasalarıyla uyumlu olmasına
D) Gözlem ve deneye başvurmadan belirlenmesine
E) Önergelerin biçimiyle ilgili doğruluk değeri almasına

2. **Aşağıdaki akıl yürütmelerin hangisinde analogi kullanılmıştır?**

- A) Bugüne kadar gördüğüm tüm serçeler, kırlangıçlar ve pelikanlar uçuyordu. O hâlde bütün kuşlar uçar.
B) Hiçbir tek sayı 2'ye tam bölünmez. 25 de tek sayıdır. O hâlde 25 de 2'ye tam bölünmez.
C) Arda, iyi antrenman yaparak iyi bir futbolcu oldu. Gökhan da iyi antrenman yaparak iyi futbolcu oldu. O hâlde iyi antrenman yapanlar, iyi futbolcu olmaktadır.
D) Kemal ve Ali basketbol oynamaktan zevk almaktadırlar. Kemal voleybolu da sever. O hâlde Ali de voleybolu sevmektedir.
E) Bülent'e ailesi ne zaman istediğini almasa Bülent ağlar. Şimdi de ailesi istediğini almıyor. O hâlde Bülent birazdan ağlayacak.

3. Akıl ilkeleri sadece özdeşlik ilkesi ile sınırlı kalmış olsaydı bir şeyin kendisi olduğunu düşünmekten öteye bir adım atamazdık. Bir şeyin kendisinden başka bir şeyle özdeş olduğunu düşünmek çelişkidir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi özdeşlik ilkesini ifade eden bir yargıdır?

- A) A, B değildir.
B) A ancak ve ancak kendisidir.
C) A aynı anda hem A hem B olamaz.
D) Ahmet için aynı anda hem çalışkan hem tembeldir, denemez.
E) Kapı hem açık hem kapalı olamaz.

4. Bilimler, bilimsel süreçlerde mantığın ilkelerine uyarak genellemelere ulaşır ve öngöründe bulunur.

Bu açıklama aşağıdaki konulardan hangisiyle ilgilidir?

- A) Teknolojinin mantıkla olan ilişkisiyle
B) Mantığın sosyal hayata olan katkısıyla
C) Mantığın gündelik yaşamdaki yeriyle
D) Hayatın mantığa olan etkisiyle
E) Mantığın bilimsel çalışmalardaki temel rolüyle

5. • Ölümlü, aynı zamanda ölümsüz olamaz.
• Bir şey, aynı zamanda hem kendisi hem de kendisinden başka bir şey olamaz.
• Bir şey, aynı zamanda hem var hem yok olamaz.
• Bir şey, aynı zamanda hem var kabul edilip hem de yadsınamaz.

Bu ifadeler aşağıdaki mantık ilkelerinden hangisini örneklendirmektedir?

- A) Çelişmezlik
B) Özdeşlik
C) Yeter-sebebe
D) Tümdengelim
E) Üçüncü hâlin imkânsızlığı

6. Düşünmede geçerlilik ve tutarlılık, düşüncelerimizin doğruluğunu nasıl denetliyor ise teknoloji alanında da aynı ilke uygulanır. Teknolojinin çalışma sistemi, düşünce sisteminde olduğu gibi, makinelerin kurulum devrelerinin doğru bir yol izlemesine bağlıdır. Düşünceler doğru ve sistemli olduğu sürece bunların her alanda hayata yansması da doğru olacaktır.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Teknolojinin insan yaşamını kolaylaştırması
- B) Teknolojinin insan yaşamına verdiği zararlar
- C) Doğru düşünmenin önemi
- D) Teknolojinin çalışma sisteminin mantık ile bağlantısı
- E) Mantığın insan düşüncesindeki yeri

7. • Bu para ya yazı ya da tura gelecek.
• Bir insan aynı anda hem akıllı hem de aptal olamaz.

Bu ifadeler sırasıyla aşağıdaki akıl ilkelerinden hangisine aittir?

- A) Üçüncü hâlin imkânsızlığı ilkesi - Çelişmezlik ilkesi
- B) Özdeşlik ilkesi - Çelişmezlik ilkesi
- C) Yeter-sebep ilkesi - Özdeşlik ilkesi
- D) Özdeşlik ilkesi - Üçüncü hâlin imkânsızlığı ilkesi
- E) Çelişmezlik ilkesi - Özdeşlik ilkesi

8. **Aşağıdakilerden hangisi tümevarımsal bir çıkarımdır?**

- A) Bütün store perdeler dayanıklı oluyor. Çünkü bugüne kadar gördüklerim hep dayanıklıydı.
- B) Çok çalışanlar başarılı olur. Adnan da iyi çalıştığına göre başarılı olacak.
- C) Ne zaman balık tutmaya gitsek en fazla Kenan balık yakalar. Yine gideceğiz ve yine o balıkları tutacak.
- D) Güzel şarkı söyleyenleri herkes dinler. Beren'i kimse dinlemedi çünkü güzel söyleyemiyor.
- E) Tüm canlılar ölümlüdür. Demek ki ben de ölümlüyüm.

9. I. Bütün kuşların gagası vardır.
Serçe bir kuştur.
O hâlde serçenin de gagası vardır.
- II. Bütün A'lar B'dir.
X bir A'dır.
O hâlde X bir B'dir.

Yukarıdaki akıl yürütmelerden birincisi bilgi ve mantık doğrusunu; ikincisi, mantık doğrusunu temsil etmektedir.

Buna göre mantık doğrusu için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Deney ve gözlem yoluyla ispatı yapılabilir.
- B) Akıl ilke ve kurallarına her zaman uymayabilir.
- C) Bilgi doğrusuna göre geçerliliği daha kesindir.
- D) Sonuç, öncüllerden akıl ilkelerine dayandırılarak çıkarılır.
- E) Öncüller bileşik yapıdaki önermelerden oluşmalıdır.

10. Mantık; düşünceler arasındaki formel akıl yürütme ilişkilerini ele alır, akıl yürütmeleri de kendi içlerinde geçerlilik-geçersizlik yönünden inceler ve geçerli akıl yürütme formlarının bilgisine ulaşmayı amaçlar.

Bu parçaya göre mantıkla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğru değildir?

- A) Matematik bilimiyle ilişkilidir.
- B) Doğru düşünmenin yollarını araştırır.
- C) Normatif bir bilimdir.
- D) Formel bir bilimdir.
- E) Deneysel bir alandır.

1068074

ÖĞRENCİ NO	YANITLAR
1 0 0 0 0 0 0	1 A B C D E 11 A B C D E
2 1 1 1 1 1 1	2 A B C D E 12 A B C D E
3 2 2 2 2 2 2	3 A B C D E 13 A B C D E
4 3 3 3 3 3 3	4 A B C D E 14 A B C D E
5 4 4 4 4 4 4	5 A B C D E 15 A B C D E
6 5 5 5 5 5 5	6 A B C D E 16 A B C D E
7 6 6 6 6 6 6	7 A B C D E 17 A B C D E
8 7 7 7 7 7 7	8 A B C D E 18 A B C D E
9 8 8 8 8 8 8	9 A B C D E 19 A B C D E
10 9 9 9 9 9 9	10 A B C D E 20 A B C D E

1. • Mantık, doğru düşünme kurallarını ortaya koyar.
• Mantık, düşünme yasalarının bilimidir.
• Mantık; dilsel ifadelerin, dile getirmelerin, dilsel anlamların formel koşullarının öğretisidir.
• Mantık; doğru önerme formlarının, kesin ifade kalıplarının kuramıdır.

Buna göre mantıkla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğru değildir?

- A) Doğadaki olayların ilişkilerini konu edinir.
B) Doğru düşünmenin yollarını araştırır.
C) Birçok kural içerir.
D) Formel bir bilimdir.
E) Normatif bir bilimdir.

2. Çelişmezlik ilkesi bir şeyin aynı anda ve aynı şartlar altında hem kendisi hem de kendisinden başka bir şey olamayacağını ifade eden akıl ilkesidir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi çelişmezlik ilkesine uygun bir örnektir?

- A) Ya kahverengi ya da krem rengi koltuk takımı alacağız.
B) Kediye bizim oralarda kedi derler.
C) Ya olacak ya da olacak, başka çaresi yok.
D) İnsan düşünen bir canlıdır.
E) Ahmet hem uzun hem de kısa bir insan olamaz.

3. I. Mantık pozitif bir bilim dalıdır.
II. Mantık doğru düşünmenin bilimidir.
III. Mantık, bilimlerin elde ettiği bilgilerin tutarlılıklarını ve geçerliliklerini denetler.

Numaralanmış ifadelerden hangileri mantık için söylendiğinde yanlış olur?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

4. • Bir veya birkaç önermeden yeni bir önermeye ulaşmaktır.
• Bir yargı bildiren, doğru ya da yanlış değer alabilen ifadelerdir.
• Bir akıl yürütmeye sonucun öncül veya öncüllerden zorunlu olarak çıkmasıdır.
• Akıl yürütmeye ileri sürülen önermelerin birbirleriyle uyumlu olması çelişki barındırmamasıdır.

Bu tanımlarla aşağıdaki mantık kavramları eşleştirildiğinde hangisi dışta kalır?

- A) Çıkarım B) Tutarlılık
C) Tutarsızlık D) Önerme
E) Akıl yürütme

5. İnsanlarla karşılıklı diyalog kurarken diyalog konusuyla ilgili terimlerde anlam yönünden karşılıklı bir uzlaşma olması zorunludur. Aynı terime farklı manalar vererek diyalog kurmaya çalışan taraflar arasında anlaşmazlıkların, kafa karışıklıklarının çıkması kaçınılmaz olur. Böyle durumlarda taraflar, doğruyu bir türlü ortaya koyamazlar. O hâlde doğru düşünme için uyulması gereken ilk ilke, bu ilkedir. Bu ilkeye uymayan bir zihin için diğer ilkeler anlamsız kalır.

Bu açıklamada söz edilen mantık ilkesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Çelişmezlik B) Ayrıklık
C) Yeter-sebebe D) Özdeşlik
E) Üçüncü hâlin imkânsızlığı

6. New York ve İstanbul büyük şehirlerdir.
İstanbul'da pek çok festival düzenlenir.
O hâlde New York'ta da pek çok festival düzenlenir.

Bu örnekteki akıl yürütme biçimi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Analoji B) Kıyas
C) Çıkarım D) Tümdengelim
E) Tümevarım